

SO SÁNH (tiếp theo)

I – CÁC KIỂU SO SÁNH

1. Tìm phép so sánh trong khổ thơ sau :

*Những ngôi sao thức ngoài kia
Chẳng bằng mẹ đã thức vì chúng con
Đêm nay con ngủ giấc tròn
Mẹ là ngọn gió của con suốt đời.*

(Trần Quốc Minh)

2. Từ ngữ chỉ ý so sánh trong các phép so sánh trên có gì khác nhau ?
3. Tìm thêm những từ ngữ chỉ ý so sánh ngang bằng hoặc không ngang bằng.

Ghi nhớ

Có hai kiểu so sánh :

- So sánh ngang bằng ;
- So sánh không ngang bằng.

II – TÁC DỤNG CỦA SO SÁNH

1. Tìm phép so sánh trong đoạn văn dưới đây :

Mỗi chiếc lá rụng có một linh hồn riêng, một tâm tình riêng, một cảm giác riêng. Có chiếc tựa mũi tên nhọn, tự cành cây rơi cắm phập xuống đất như cho xong chuyện, cho xong một đời lạnh lùng, thản nhiên, không thương tiếc, không do dự vẩn vơ. Có chiếc lá như con chim bị lão đảo mấy vòng trên không, rồi cố gượng ngoi đầu lên, hay giữ thăng bằng cho chậm tới cái giây nằm phơi trên mặt đất. Có chiếc lá nhẹ nhàng khoan khoái đùa bỡn, múa may với làn gió thoảng, như thảm bảo rằng sự đẹp của vạn vật chỉ ở hiện tại : cả một thời quá khứ dài dằng dặc của chiếc lá trên cành cây không bằng một vài giây bay lượn, nếu sự bay lượn ấy có vẻ đẹp nên thơ. Có chiếc lá như sợ hãi, ngần ngại rụt rè, rồi như gấn tới mặt đất, còn cất mình muốn bay trở lại cành. Có chiếc lá đầy âu yếm rơi bám vào một bông hoa thơm, hay đến mơn trớn một ngọn cỏ xanh mềm mại.

(Khái Hưng)

2. Trong đoạn văn đã dẫn, phép so sánh có tác dụng gì :
 - Đối với việc miêu tả sự vật, sự việc ?
 - Đối với việc thể hiện tư tưởng, tình cảm của người viết ?

Ghi nhớ

So sánh vừa có tác dụng gợi hình, giúp cho việc miêu tả sự vật, sự việc được cụ thể, sinh động ; vừa có tác dụng biểu hiện tư tưởng, tình cảm sâu sắc.

III – LUYỆN TẬP

1. Chỉ ra các phép so sánh trong những khổ thơ dưới đây. Cho biết chúng thuộc những kiểu so sánh nào. Phân tích tác dụng gợi hình, gợi cảm của một phép so sánh mà em thích.

a) *Quê hương tôi có con sông xanh biếc
Nước gương trong soi tóc những hàng tre
Tâm hồn tôi là một buổi trưa hè
Toả nắng xuống lòng sông lấp lánh.*
(Tế Hanh)

b) *Con đi trăm núi ngàn khe
Chưa bằng muôn nỗi tái tê lòng bầm
Con đi đánh giặc mười năm
Chưa bằng khó nhọc đời bầm sáu mươi.*
(Tố Hữu)

c) *Anh đội viên mơ màng
Như nằm trong giấc mộng
Bóng Bác cao lồng lộng
Ấm hơn ngọn lửa hồng.*
(Minh Huệ)

2. Hãy nêu những câu văn có sử dụng phép so sánh trong bài *Vượt thác*. Em thích hình ảnh so sánh nào? Vì sao?

3. Dựa theo bài *Vượt thác*, hãy viết một đoạn văn từ ba đến năm câu tả dựng Hương Thư đưa thuyền vượt qua thác dữ; trong đoạn văn có sử dụng cả hai kiểu so sánh đã được giới thiệu.